Noutăți practice privind folosirea tichetelor casnice – avantaje și provocări pentru beneficiari și prestatori

Autori: Claudia Sofianu, Partener, liderul departamentului Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România

Dorina Marcu, Manager, Impozit pe venit și contribuții sociale, EY România

După mai bine de o jumătate de an de la intrarea în vigoare a Legii prestatorului casnic, autoritățile vin cu modificări și completări importante ale normelor de aplicare ale acesteia. Din practica primelor șase luni de aplicare a legislației privind utilizarea tichetelor pentru plata serviciilor casnice au fost observate aspecte care pot fi îmbunătățite ori clarificate. Astfel că, recent, a fost publicată în Monitorul Oficial HG nr. 860/2024 pentru modificarea și completarea normelor metodologice ale Legii nr. 111/2022 privind activitatea prestatorului casnic.

Trebuie menționat faptul că, prin această lege, România s-a aliniat legislației UE în acest domeniu, fiind creat cadrul prin care persoanele fizice pot „angaja” alte persoane fizice (denumite prin lege „prestatori casnici”), pentru a realiza diferite activități în gospodărie, contra cost. Intermediarul relației dintre persoana care angajează (denumită în lege „beneficiar”) și persoana care realizează respectivele servicii (“prestator”) este ANOFM (teritorial), după înregistrarea prealabilă, atât a beneficiarului, cât și a prestatorului și doar pe baza unui contract între cele două

părți, de asemenea înregistrat în platforma ANOFM. Plata serviciilor nu se realizează direct în „buzunarul” prestatorului de către beneficiar, ci prin intermediul tichetelor casnice, pe care acesta din urmă trebuie să le achiziționeze din platformă. Pare complicat, dar, ca orice procedură la început de drum, necesită un timp de cunoaștere și acomodare pentru ambele părți.

Recentele completări aduse formei inițiale a normelor de aplicare a Legii nr. 111/2022 vin tocmai în sensul creșterii accesibilității platformei și este probabil că vor urma și altele, pe măsură ce piața se dezvoltă și toate cele trei părți implicate în acest demers (autorități, beneficiari și prestatori) vor conștientiza partea pozitivă a acestuia.

În acest demers, în baza unei cereri, companiile vor încheia un contract special cu agenția pentru ocuparea forței de muncă în raza căreia are sediul/sediul social sau punctul de lucru. Acestea se vor înregistra prin crearea unui cont special în Platforma electronică, cu datele de identificare fiscală și date ale reprezentantului său legal. Modelul de contract pe care angajatorii îl vor putea încheia cu agențiile de ocupare a forței de muncă pentru achiziția tichetelor de activități casnice a fost publicat de Ministerul Muncii în transparență decizională în data de 8 august 2024.

Noutățile din Hotărârea de Guvern aprobată recent privind aplicarea Legii nr. 111/2022 ar fi:

- Tichetul de activități casnice va putea fi folosit doar pentru remunerarea activităților casnice, iar beneficiarii și prestatorii casnici trebuie să se înregistreze în Platforma electronică de evidență a desfășurării activităților casnice
- Tichetele de activități casnice care nu au fost preschimbate de prestatorul casnic în maximum 12 luni de la data primirii acestora, potrivit art. 7 alin. (3) din lege , vor fi anulate de către ANOFM în termen de 30 de

zile de la data îndeplinirii termenului prevăzut de lege
- Procedura de înregistrare include furnizarea de date personale și se poate realiza online sau la sediile agențiilor de ocupare a forței de muncă sau a unităților furnizorului de serviciu universal
- Tichetele de activități casnice nevalorificate sau greșit completate pot fi anulate sau restituite, iar valoarea lor nominală va fi returnată beneficiarului minus costurile de tipărire și distribuție
- Tichetele de activități casnice pe suport hârtie se vor utiliza până la epuizare, iar rapoartele și statisticile generate de platforma electronică vor fi transmise periodic de ANOFM la Ministerul Muncii și Solidarității Sociale
- Dacă beneficiarul casnic nu a completat corect datele pe tichetele de activități casnice tipărite pe hârtie, va acorda prestatorului casnic alte tichete de activități casnice, corect completate. Tichetele greșite vor fi restituite agenției pentru ocuparea forței de muncă pentru a fi anulate.

Avantaje și provocări

Una din implicațiile pozitive ale acestei legi este că vine cu un mic avantaj fiscal, atât pentru angajator, cât și pentru angajatul care primește ca beneficiu din partea angajatorului tichete casnice prin care poate antama servicii din platforma ANOFM.

Vorbim aici despre scutirea de la plata contribuțiilor sociale, și pentru companie și pentru angajatul acesteia, angajatul datorând doar impozitul pe venit, care este de numai 10% .

Angajatorii pot oferi aceste tichete casnice angajaților, pentru diverse activități în gospodărie la care au nevoie de ajutor, cum sunt menajul general sau activități punctuale (gătit, grădinărit etc.).

Deși includerea tichetelor casnice în portofoliul de beneficii al unei companii pentru angajații săi reflectă o responsabilitate socială și poate fi folosită ca o metodă de a stimula satisfacția și loialitatea angajaților față de societate, în practică administrarea tichetelor poate fi complicată pentru angajatori.

Avantajele pentru prestatori sunt, din punct de vedere al asigurărilor sociale, de pensie și șomaj, următoarele: impozitul și contribuția la pensii se aplică la jumătate din valoarea tichetului, iar agențiile de șomaj rețin aceste sume la preschimbare. Dacă prestatorul casnic nu este asigurat în sistemul de asigurări sociale de sănătate, acesta devine de asigurat, fără plata contribuției, având dreptul la pachetul de servicii medicale de bază, de la data la care a solicitat preschimbarea a cel puțin 85 de tichete de activități casnice. Dar și pentru aceștia legea vine cu provocări: procesul de transformare a tichetelor în bani poate fi complicat pentru unii dintre prestatori, iar tichetele au o valoare nominală fixă, ceea ce poate fi o limitare pentru anumite activități ori servicii de mai mare valoare.

În esență, vorbim despre două condiții esențiale pentru ca acest mod de plată a muncii și a taxelor aferente, corect, transparent, la timp, să devină unul utilizat pe scară largă: dorința de a oficializa acest tip de venituri pentru prestatori, de a renunța la plata la negru a muncii lor și de a achita taxele aferente și educația și conștientizarea de către ambele părți a necesității trecerii la acest model de lucru, atunci când beneficiarii au nevoie de serviciile prestatorilor.

Sistemul de tichete casnice este, deocamdată, puțin conștientizat, majoritatea prestatorilor și a beneficiarilor nu sunt încă familiarizați cu acesta și nu îl folosesc ca regulă. Este vorba însă despre un timp foarte scurt de la intrarea în funcțiune a legii și urmează să vedem în ce măsură modificările aduse normelor de aplicare vor stimula extinderea

acestei soluții în realizarea muncilor casnice de către prestatori.